

Výhľad OECD v oblasti zamestnanosti na rok 2011:

Zhrnutie v slovenčine

- Výhľad OECD v oblasti zamestnanosti je výročnou správou OECD o stave trhov práce a zamestnanosti v rámci OECD.
- Vydanie na rok 2011 poskytuje prehľad o podmienkach na pracovných trhoch v dôsledku finančnej a hospodárskej krízy. Hoci celková nezamestnanosť klesla pod svoje maximum v rámci recesie, v mnohých krajinách je stále vysoká, najmä u zraniteľných skupín, ako je znevýhodnená mládež. Napriek fiškálnemu tlaku je zásadne dôležité, aby sa pokračovalo v primeraných opatreniach na potlačenie vysokej nezamestnanosti.
- Recesia v rokoch 2008 až 2009 poslúžila ako náročná „skúška odolnosti“ sociálnej záchrannej siete v krajinách OECD. Výhľad v oblasti zamestnanosti určuje potenciálne dôležité medzery vo finančnej podpore pre nezamestnaných. Medzi poučenia vyplývajúce z krízy patrí aj to, že môžu existovať dobré dôvody na dočasné predĺženie maximálnej doby poskytovania dávok v nezamestnanosti počas hlbkej recesie, najmä v krajinách, kde obvyklá doba poskytovania týchto dávok je relatívne krátka a prístup dlhodobo nezamestnaných k dávkam „ako poslednému riešeniu“ je obmedzený.
- Vydanie na rok 2011 tiež analyzuje programy sociálnej ochrany v rozvíjajúcich sa ekonomikách, a rozoberá, ako ich navrhnuť tak, aby sa predišlo oslabeniu stimulov k práci. Hĺbkové zhodnotenie poistenia v nezamestnanosti v Brazílii, prevodov hotovosti v Južnej Afrike a ochrany zdravia v Mexiku ukazuje, že rozšírenie sociálnej ochrany v rozvíjajúcich sa ekonomikách tiež môže, ak je dobre navrhnutá, prispieť k lepším výsledkom na pracovných trhoch.
- Vydanie na rok 2011 ukazuje, že mnoho pracovníkov v krajinách OECD zažíva z roka na rok vysoké kolísanie zárobkov. Veľké poklesy v príjmoch jednotlivcov zvyšujú riziko chudoby v domácnostiach a riziko finančného stresu, ale progresívne zdaňovanie príjmov a štedré dávky v nezamestnanosti smerujú k zmierneniu účinkov nestability príjmov na prosperitu domácností. Stlmiť krátkodobý dopad makroekonomických otrasov na zamestnanosť a príjmy môže ochrana zamestnanosti. Prísne predpisy upravujúce prepúšťanie sú však často spojené s podvojnou pracovného trhu, čo vyžaduje od tvorcov politiky vytvorenie rovnováhy medzi protichodnými účinkami predpisov o prepúšťaní.
- Výhľad v oblasti zamestnanosti ukazuje, že približne jeden zo štyroch pracovníkov v rámci OECD je kvalifikovanejší, ako sa požaduje, zatiaľ čo viac ako jeden z piatich je menej kvalifikovaný, ako sa požaduje. Nezhoda v kvalifikáciách nemusí znamenať skutočný nesúlad medzi schopnosťami pracovníkov a tými, ktoré sú požadované pracovným trhom. No i tak približne 40 % „prekvalifikovaných“ pracovníkov cíti, že má schopnosti, s ktorými by zvládlo náročnejšie pracovné úlohy. Tieto a ďalšie empirické zistenia poskytujú základ pre lepšie pochopenie úlohy, ktorú môžu hrať vzdelávacie systémy, inštitúcie celoživotného vzdelávania a politiky pracovného trhu v zaisťovaní toho, aby pracovníci nadobúdali schopnosti potrebné na pracovnom trhu a aby tieto schopnosti boli priradované k čo najvhodnejším zamestnaniam.

NEUKONČENÁ PRÁCA: INVESTOVANIE DO MLADÝCH

Presadzovanie silnejšieho nárastu ponuky práce je nevyhnutné, ale zároveň sú potrebné rozsiahlejšie opatrenia na prekonanie štrukturálnych problémov pracovného trhu...

Kľúčovou odpoveďou na vyporiadanie sa s dlhotrvajúcou nezamestnanosťou musí byť presadzovanie nárastu ponuky práce. No to nemusí stačiť na zvládnutie dedičstva po stratených príležitostiach, ku ktorým došlo pred krízou, kedy silnejšie hospodárske podmienky zlyhali v trvalom odstránení nerovností v príjmoch a v prístupe k dobre plateným a výnosným zamestnaniam. V skutočnosti, ako dokumentuje nadchádzajúce pokračovanie k správe OECD z roku 2008 na tému Zvyšovanie nerovností?, niektoré z týchto nerovností sa dokonca ešte prehĺbili.

Niektorí mladí ľudia podliehajú vysokému riziku odpojenia od pracovného trhu a toto riziko sa krízou zdôraznilo...

Je nutné urobiť viac obzvlášť pre to, aby sa trvalo zlepšili výsledky mladistvých na pracovných trhoch, ktorí boli recesiou zasiahnutí neprimerane tvrdo (ako dokumentuje kapitola 1 tohto zväzku). V prvom kvartáli roku 2011 bola v zóne OECD miera nezamestnanosti mladých ľudí (od 15 do 24 rokov) 17,4 % oproti 7 % nezamestnaných dospelých (od 25 rokov vyššie).

Ale tieto údaje o nezamestnanosti mladistvých sú iba časťou celkového obrazu o ťažkostiach, s ktorými sa mladí ľudia na trhu práce vyrovnávajú. Všeobecne povedané, mladiství, ktorí nie sú ani zamestnaní, ani v procese vzdelávania alebo záučania (takzvaná skupina NEET), tvoria skupinu, ktorá podlieha vysokému riziku marginalizácie a vylúčenia z pracovného trhu, riziku o to vyššiemu, o čo dlhšie ostávajú mimo pracovný proces. Vo štvrtom kvartáli roku 2010 v rámci 30 krajín OECD, pre ktoré sú dáta dostupné, táto skupina tvorila 12,6 % všetkých mladistvých vo veku 15–24 rokov, pričom ide o zvýšenie z 10,6 % v roku 2008. To predstavuje 22,3 milióna mladých ľudí, z ktorých 14,6 milióna bolo nečinných a neštudujúcich a 7,7 milióna nezamestnaných.

V kontexte slabého oživenia zamestnávania podlieha podstatný a narastajúci podiel mladistvých, dokonca aj tých, ktorí by si prácu v dobrých časoch našli, riziku dlhotrvajúcej nezamestnanosti alebo nečinnosti, ktorá má pre ich kariéru potenciálne dlhodobé negatívne dôsledky ako takzvané „trvalé poznamenanie“. Tieto riziká zahŕňajú dlhodobý problém nájsť si prácu a trvalé rozdiely v príjmoch oproti rovesníkom. Je pravdepodobnejšie, že mladí ľudia, ktorí budú v nasledujúcich rokoch opúšťať školy, budú s hľadaním práce zápašit' viac ako predchádzajúce generácie.

Ako sa vyrovnat' s vylúčením mladistvých z pracovného trhu je problém, ktorý sa dôkladne skúma, no táto otázka nemá jednoduché riešenia...

Problém slabých výsledkov niektorých skupín mladých ľudí na pracovných trhoch nie je ničím novým, je predmetom záujmu vlád už mnoho rokov. V skutočnosti boli záležitosti mladistvých stále sa vracajúcou témou komentárov OECD o politike zamestnanosti počas predchádzajúcich 50 rokov.

Z tejto práce jasne vyplynulo, že neexistujú rýchle riešenia, ktoré by zaistili, aby všetci mladí ľudia začali dobrým štartom na pracovnom trhu. Niektoré krajiny si počínajú lepšie ako iné, ale všetky čelia výzve, ako zaobchádzať s jadrom mladistvých, ktorí riskujú vylúčenie z pracovného trhu. Intenzívnejšie vytváranie pracovných miest je kľúčovou časťou riešenia, no nepomôže všetkým mladistvým, ak ho nebudú sprevádzať iné opatrenia. Správa OECD z roku 2010 s názvom S dobrým začiatkom? Zamestnanie pre mladých, ktorá sumarizovala kľúčové ponaučenia zo 16 hodnotení krajín, vyzdvihla nadmieru dobrých praktík na pomoc mladistvým so zvládnutím prvého stupienka na kariérom rebríčku.

V podstate je nutný prístup v dvoch častiach, aby sa vyriešili základné štrukturálne prekážky k lepšiemu zaradeniu sa mladistvých do pracovného trhu na jednej strane a krízou prehĺbený nárast počtu mladistvých, ktorí nepracujú ani neštudujú, na strane druhej.

Opatrenia na riešenie štrukturálnych problémov sú nevyhnutné...

Najprv musia byť do praxe zavedené politiky na prekonanie dlhodobého neúspechu v poskytovaní lepšieho začiatku na pracovnom trhu všetkým mladistvým. Na začiatok treba urobiť „preventívne“ opatrenia vylepšujúce vzdelávanie a starostlivosť v rannom detstve, obzvlášť pre deti z nízkopríjmových rodín a znevýhodnených prostredí. Aby boli tieto opatrenia plne účinné, je nutné ich udržiavať počas celého obdobia povinnej školskej dochádzky. To na oplátku pomôže minimalizovať prípady nedokončenia štúdia.

Tieto opatrenia je nutné doplniť snahou o dosiahnutie lepšieho súladu medzi schopnosťami, ktoré mladiství získajú v škole, a tými, ktoré požaduje pracovný trh. Ako dokumentuje Kapitola 4 tohto zväzku, značný podiel mladých pracovníkov je kvalifikovanejší, ako požaduje ich práca, hoci tento podiel s vekom klesá. Znižovanie nesúladu medzi schopnosťami vyžaduje lepšiu odozvu vzdelávacích systémov na zmeny vo vyžadovaných schopnostiach a posilnenie voľby vzdelávať sa prostredníctvom (napríklad) lepších možností v odbornom vzdelávaní a školení.

Nakoniec treba odstrániť prekážky zamestnávania mladistvých. Obzvlášť vysoká segmentácia niektorých pracovných trhov, ktorá pramení z príliš prísnych predpisov upravujúcich pracovné zmluvy na dobu neurčitú, môže znamenať, že krátkodobé vstupné zamestnania zlyhávajú vo svojej úlohe odrazového mostíka k stálejším zamestnaniam a miesto toho sa stanú slepými uličkami. Ak sú minimálne mzdy nastavené vo vzťahu k priemerným mzdám prívyso, môžu slúžiť tiež ako „antistimul“ brániaci zamestnávateľom najímať málo kvalifikovaných a neskúsených mladých ľudí. Preto niektoré krajiny prijali vo vzťahu k mladistvým nižšie mzdové sadzby pod úrovňou minima.

A napriek fiškálnemu tlaku je rozhodujúce, aby sa udržali primerané zdroje na efektívne opatrenia riešiace vysoký nárast nezamestnanosti mladistvých...

Druhú líniu konania v rámci politiky je nutné nasmerovať na vyrovnanie sa s nárastom nezamestnanosti mladistvých, ku ktorému došlo počas nedávnej hospodárskej a finančnej krízy. Pretože mnohé krajiny práve čelia zvyšujúcemu sa tlaku, aby pristúpili k fiškálnej konsolidácii, je dôležité, aby vlády uprednostnili efektívne zásahy na zlepšenie výsledkov mladistvých na pracovných trhoch. Preto by sa mali politiky zamerať na najviac znevýhodnených, vrátane dlhodobo nezamestnaných a tých, ktorí podliehajú vysokému riziku vylúčenia.

Za najefektívnejší včasný zásah vo vzťahu k mladým ľuďom, ktorých hodnotíme ako pripravených na prácu, sa považujú programy zamerané na pomoc pri hľadaní práce. Na zabránenie chudoby medzi nezamestnanými mladistvými môže byť takisto nevyhnutné dočasné rozšírenie sociálnej záchranej siete. Ako dokumentuje kapitola 3 tohto zväzku, je nestabilita v príjmoch obzvlášť vysoká medzi mladšími pracovníkmi. Niektoré krajiny takisto zaviedli príspevky na mzdy, aby povzbudili zamestnávateľov k najímaniu menej kvalifikovaných nezamestnaných mladistvých. No aby sa zabránilo dobre známym nekrytým účinkom, ktoré sa skrývajú v týchto príspevkoch (to znamená prípady najatia, ku ktorým by došlo aj bez príspevkov), mali by byť tieto príspevky vhodne zamerané, napríklad na malé a stredne-veľké podniky alebo na učňovské zmluvy. Tiež by v mnohých krajinách mohlo pomôcť rozšírenie možností v oblasti programov „študuj a pracuj“, ako učňovstvo a iné duálne odborné vzdelávacie a zaškoľovacie programy.

A nakoniec by sa na tých mladistvých, ktorí podliehajú najväčšiemu riziku sociálneho vylúčenia, mala zamerať intenzívnejšia, špecializovaná pomoc. Zatiaľ čo by sa politiky zamerané na návrat do školy mohli ukázať ako kontraproduktívne, pre týchto odpojených mladých ľudí sú často lepšími politikami zaškoľovacie programy prebiehajúce mimo tradičné školy a kombinované s pravidelnou pracovnou skúsenosťou a vedením dospelých.

Aby sa dosiahli lepšie dlhodobé hospodárske a spoločenské výsledky pre všetkých, kľúčovým cieľom politiky musí byť investovanie do mladých.

Investovať do mladých a umožniť im lepší začiatok vo svete práce by malo byť kľúčovým cieľom politiky. Inak je tu vysoké riziko pretrvávania alebo nárastu jadra skupiny mladých ľudí, ktorí ostali vzadu, so slabými vyhliadkami na zamestnanie a zárobky. V kontexte starnúcich populácií si ekonomiky a spoločnosti OECD skrátka nemôžu dovoliť vysoké hospodárske a spoločenské náklady, ktoré by takýto výsledok priniesol.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

